

DUHOVNO ŽIVLJENJE

112

LA VIDA ESPIRITUAL
A VIDA ESPIRITUAL
THE SPIRITUAL LIFE

LETO IV AÑO
DECEMBER 1936

BUENOS AIRES

Slovenska žrtev ljubezni do bližnjega

Naporno šolsko leto in poletna vročina sta dala zdravniku zavoda povod, da je predpisal kopanje ob obali Pacifika več mladim kandidetom za duhovski stan. V ta namen se je preselilo iz kolegija v Magdaleni del Mar (Perú) skupina klerikov študentov v Barranke, priljubljen kraj prost vseh nevarnosti.

Zadnji dnevi prostosti so potekali, ko se je pripetila veseli gruščini naslednja nesreča. Trem tovarišem je namah zmanjkalo dno in valovje je pogoltnilo tri mlada življenja. Na obupne klice so se odzvali bližnji ribiči, medtem ko sta planila v valove en duhovnik in 27 letni Ladislav Milharčič, naš rojak, da bi jih kot vešča plavalca otela. V zmedbi in s pomočjo ribičev so spravili srčno na površje vse tri ponosročence, v zadnjem hipu pa so morski valovi zahtevali obe prostovoljni žrtvi, ki sta se junaško postavili v borbo z ugrabljivimi valovi Tihega oceana.

Obalno mesto Barranka je po 13 dnevnam iskanju zarojelo truplo 30 letnega duhovnika in malo pozneje truplo mladega Milharčiča. Oblastvo je z manifestom počastilo oba utopljenca, žrtvi ljubezni do bližnjega. Pogreb je bil kolosalen, ljudstvo jima je napravilo plebiscit hvalečnosti in priznanja. Prisostvoval je tudi odposlanec vlade s častniki in visoka duhovščina. Časopisje je peveličevalo njun junaški čin v uvodnih člankih. Cel val simpatije se je razlil po vsom Peru-ju na čast Cerкви, Don Boskovi ustanovi in inozemskemu kleru, ki je moral prav v tistih dneh slišati marsikatero neprijateljsko opazko. Vsemogočni Bog se je poslužil našega rojaka in pokazal česa je zmožen mlad bogoslovec v tujini.

V glavnem mestu je nek časopis proslavil žrtvi kot "velikane človeškega heroizma" in kot dve "izjemi iz današnjih egoističnih časov".

Medtem ko mislim na rojaka, ki nas je zapustil v cvetu svojih dni, mi uhajajo misli na Gregorčičevo Primorsko, na dom rajnega k njegovi materi, očetu, bratu ali sestri, ki svojo bol darujejo nebeskemu Misijonarju, in ga zahvaljujejo, da jim je dal sina, brata - misijonarja.

Ladislav Milharčič je bil rojen 26. junija 1909. v Kruševah pri Trstu. Vzljubil je salezijanski poklic in dovršil nižjo gimnazijo v Veržeju pri Murški Soboti. Nato je nadaljeval svoje študije v Italiji, kjer je l. 1928 dovršil novicijat in vstopil v salezijansko Družbo. Zaradi talentiranosti in pobožnosti je bil poslan na Gregorijansko univerzo v Rim, kjer se je diplomiral v filozofiji. L. 1932. so ga predstojniki določili za Perú, kjer je skozi 3 leta poučeval v modroslovju naraščaj salezijanske Družbe v ondotni republiki, dokler ga ni doletela nesreča v maren l. 1936., ki mu je pretrgala pot do duhovništva, na katerega se je toliko hrepeneče pripravil.

Vladimir Zmet.

NAŠ PRVI DECEMBER

Prvi december je rojstni dan naše države, naše Jugoslavije. Če je otrokom drag materin god doma, potem je še dražji otrokom v tujini. Zato je prav, da mi Slovenci tu v Argentini in Južni Ameriki obnovimo spomin zgodovinskih dni, ki so nam dali narodno državo po razsulu stare habsburške monarhije.

Ugotavljamo, da so se Slovenci enodušno izjavili za združitve s svojimi brati Hrvati in Srbi. Dne 16. avg. 1918 je bil ustanovljen v Ljubljani "Narodni svet" pod vodstvom dr. Antona Kerčca, v katerem smo bili zastopani vsi Slovenci razen Prekmurcev. Ustanovili so se pokrajinski odseki za Trst dne 11., za Gorico 13, za Koroško 19 in za Štajersko 26. sept. Skupno z "Narodnim večem" v Zagrebu se je pripravljala že z majniško deklaracijo zahtevana združitev s Srbi v monarhiji in potem za združitev s kraljevinama Srbijo in Črncgoro v Kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Dne 21. okt. 1918 so časopisi objavili zgodovinsko listino: proglas "Narodnega veča", v katerem javlja, da prevzema politično vodstvo Slovencev, Hrvatov in Srbov bivše monarhije. Svojo neodvisnost je Narodno veče objavilo v noti od 3. novembra "Jugoslovanskemu odboru" v Švici in državam Franciji, Angliji, Italiji in Srbiji ter Zed. državam Sev. Amerike.

Ta vest je bila z navdušenjem sprejeta po vsej domovini in je odmevala do zadnje vasice. Žal se je splošno veselje kmalu spremenilo v žalost, ker velik del domovine ni bil deležen svobode, in prav ta bol je kalila tudi slavnostno raspoloženje tedaj, ko je dne 1. dec. "Narodne veče" kot suverena država Slovencev, Hrvatov in Srbov na ozemlju bivše monarhije sklenilo zedinjenje s Srbijo in Črno goro v skupno državo pod dinastijo Karadjordjevičev.

S temi mislimi pozdravljamo ob letošnjem 1. decembru našo državo jugoslavijo mi Slovenci v najoddaljenejši koloniji. Iz svobodne odločitve smo se združili z našimi južnimi brati in tudi v tujini hočemo svoji domovini posvetiti svoje sile in ohraniti Jugoslaviji svojo zvestobo, kakor so ji tudi v našem imenu prisegli zvestobo naši prvi pravni zastopniki leta 1918.

6. DEC. OB POL 11 h. VSI NA SAAVEDRO, DA PROSLAVIMO PRVI DECEMBER.

Cvetoči majnik je v tej deželi mesec krizantem, zato se Marijin mesec praznuje v teh dnevih, naše pomladi in evropske zime. Od 8. nov. do 8. dec. je čas Marijinega meseca. Te dneve ja tudi prvo sveto Obhajilo.

NAŠA PESEM

Prvi zbor

Pozdravljena Mati iz raja!
Ko danes stopaš med nas
in jemlješ nas v svoje naročje,
glej, vsak izmed nas po otročje
objema Te v topli ljubezni...

Recitator

Marija Kraljica, poslušaj nas zdaj!
Zdaj zunaj je maj in v sreih je maj.
Po težka je pot, sam boj in vihar.
A tvoja ljubezen nas dviga vsekdar!
Ne klonemo v noč., saj z nami si Ti,
s Teboj smo mogočni — naš prapor
žari!

Drugi zbor

Kot makovi cveti nam lica gorijo,
oči nam kot zvezde na nebu blestijo,
saj v dušah je naših vesela pomlad,
ker Ti si pri nas, naš največji zaklad!

Prvi zbor

Naj čuje vs svet to našo povest!
Kadar se trudni mornarji
ponoči z valovi bore
upirajo svetle oči
v nebo in svetle zvezde.

Drugi zbor

A kadar je hujši vihar,
na nebu ni luči ne zvezd,
ko bčdni ne vidijo cest...
tedaj zadoni, kakor ogenj vzplanti
čez morje Marijina pesem —
in skozi vihar skozi tisoč prevar
spev Ave Marija slovesen...

Prvi zbor

Tedaj se prikažeš jim Ti

Tvoja roka oblake spodi,
Tvoj pogled vihar pomiri
Ave Marija, zdrava Marija,
hvalna molitev čez morje hiti.

Recitator

Kot morje je naše življenje!
Glej naših sre kopnenje,
ne daj, da jih zlomi vihar,
ohrani nas čiste zablod in prevar!

Drugi zbor

Glej mladi mornarji smo mi
in naše mlado življenje
kot blisk po morju drvi!
V nas buta vihar mladostnih strasti,
a naše oči le zate žarijo
in naša srea le k Tebi hitijo —
ne daj, o Mati, zato ne daj,
da čolnič se naš potopi!

Recitator

Za vzgled nam bode Tvoje življenje!
ponižnost mogočno pri nas naj dehti
in čistost naj Tvoja nam v dušah žari!
O, potem vemo:
Tvoja mogočnost to silo nam daje,
nič se ne plašimo, nič se ne strašimo
k Materi naši gremo!

Vsi skupni

Mi Tvoji otroci vsi dobro vemo
kako si Ti vedno nam Mati
Vsi hočemo zvesti ostati,
saj v Tvojem se varstvu nihče ne zgubi.
Zato se prisega naša glasi:
Vsa naša mladost, vsa naša prostost
in tudi vsa naša molitev
naj ebi živi, naj Tebi plamti
kot velika sveta daritev!

JOŽE CUKALE

**Dr. Izidor
Cankar naš
novi minister**

Zgodaj zjutraj na dan vernih duš je priplula v Darseno Nor-te, znani del buenosajreškega pristanišča, ponosna prekmorska ladja z jugoslovansko državno zastavo na jamboru: pripeljala je med nas novega jugoslovanskega kraljevskega poslanika in po-oblaščenega ministra gospoda doktorja Izidorja Cankarja.

Gospod poslanik in minister je bil rojen leta 1886 in je to-rej danes petdeset letnik. Že zelo zgodaj se je začel uveljavljati v našem domačem javnem življenju in sicer izredno vsestran-sko: kot zaanstvenik, pisatelj, literarni kritik, žurnalist in poli-tik. Po svojem glavnem poklicu je bil zadnjih štirinajst let pro-fesor umetnostne zgodovine na ljubljanskem vseučilišču. Od le-ta 1913 do 1918 je urejeval reprezentativno slovensko leposlovno revijo Dom in svet, ki je dosegel pod njegovim uredništvom vi-šek, kakoršnega ni poznal ne prej ne pozneje. Za časa svetov-ne vojne je smatral za svojo najvažnejšo nalogo, da pripravi Slo-vence na snujočo se novo državo Jugoslavijo in je bil med so-

ustanovitelj tednika Jugoslovana in je tudi sodeloval pri njem v tistih najtežjih časih. Po razsulu avstro-ogrske monarhije je bil član narodnega veča v Zagrebu, na kar je dve leti urejeval ljubljanskega Slovence kot glavni urednik. Po smrti slovitega slovenskega pisatelja in svojega bratranca Ivana Cankarja je začel izdajati njegove zbrane spise, ki jih opremlja z obširnimi uvodi in razlagami in kritičnimi opombami ter je izšlo doslej že 19 debelih zvezkov. Gospod minister je kmalu po ustanovitvi Narodne galerije v Ljubljani, prevzel tajniško mesto pri njej, kar je ostal z majhnim presjedkom do svojega odhoda iz Ljubljane. Ravno tako je ustanovil in do zadnjega časa urejeval **Z b o r n i k** za umetnostno zgodovino in bil eden izmed urednikov Slovenskega biografskega leksikona. Kot pisatelj se je uveljavil zlasti z "Obiski", v katerih je na klasičen način popisal svoje osebne obiske pri najznamenitejših takrat živečih slovenskih pisateljih in umetnikih, in jih objavil najprej v Domu in svetu, pozneje pa tiskal tudi v posebni knjigi. Znan je njegov potopisni roman "S poti". Izmed Cankarjevih znanstvenih knjig naj omenimo njegovo "Slovensko moderno umetnost", "Sistematiko stila" in "Zgodovino likovne umetnosti v zahodni Evropi". Tudi ne smemo pozabiti, da so določili pred nekaterimi meseci dediči po pokojnem veleindustrijalcu Dragotinu Hribarju na prizadevanje našega ministra tri milijone dinarjev za zgradbo monumentalne palače za razstavo moderne umetnosti in "Moderno Galerijo" v Ljubljani.

Gospoda kraljevskega poslanika in opolnomočenega ministra iskreno pozdravljamo in mu želimo prijetnega bivanja v tej deželi. Prepričani smo, da bo veliko koristil ne samo naši slovenski, marveč vsej jugoslovanski koloniji v Argentini in po vseh deželah južne Amerike, v katerih predstavlja našo domovino pred tujimi oblastmi, in smo mu slovenski in jugoslovanski izseljenci izročeni v skrb in varstvo. Tudi smo mrena in upamo, da bo bivanje v tem daljnem delu sveta s tako mnogimi, različnimi in svojevrstnimi navadami in običaji, plodno navdihnilo njegovo spretno pero, ki bo znalo napisati in nuditi našemu slovenskemu ljudstvu v domovini marsikaj zanimivega in koristnega iz življenja tako številnih in različnih narodov, ki so se tod naselili, in da bo znalo posebno zgovorno spregovoriti naši slovenski in jugoslovanski domovini o življenju in željah in potrebah slovenskih in jugoslovanskih izseljencev, ki smo bili doslej veliko preveč pozabljeni in sami svoji usodi prepuščeni.

MAJ GRE MIMO TVOJIH TAL.

Kam naj krene?

Emigrant? hotel emigrant... Spomnil se je Janez hotela Union in Slon in Štruklja v Ljubljani... Gotovo je to še vse bolj gospodsko in imenitno in... Kdo ve, kako bo treba plačati, je imel pomisleke France, ki je boječe potipal, če mu ni denarja kdo "suil".

Za to ni treba imeti skrbi, ker je zastonj. Meni je le bolj v mislih, kaj nam bodo dali za večerjo, zakaj zdi se mi, da sem že lačen, je modroval Tone.

Po stopnicah navzgor in še naprej so jim pokazali. Vsakovrstre obraze so srečavali. Resno in zaskrbljeno so z negotovim korakom lazili ljudje po stopnicah in hodnikih in postajali vseposvod.

Tudi Jože in Tone sta se bila navdušila ob misli na "hotel", uverjena, da bosta videla nekaj novega in doživela nekaj prijetnega. Saj še nikoli nista stopila v hotel... kjer ti dajo "kar hočes"...

Da, mislil sem, da bomo nocoj "nobel". V hotelu, v svetovnem velemestu, pri dobri mizi... je zavzdihnil Tone in se poražen položil na skromno posteljo... Mesto zofe — slamnata blazina, mesto mehke postelje... fuji, — je nevoljno otipaval umazano slamnjačo.

Molče so obsedeli vsak na svoji postelji v kotu. Janezove misli pa so našle domov v hlev in obstale ob postelji, ki iz desk zbita visi gori pod podom... Nisem bil gosposki doma, ali vsaj slama, na kateri sem spal, ni bila trhla. Lepo prijetno in sveže je dišala, je trpko menil Janez. In kdo ve, če ni kake golazni?

Tako lepo zelena je Argentina na zemljevidu, in nimajo poštene zdrave slame, je godel Jože in mislil, kako prijetno je bilo zaspati doma v dišeči otavi, vsak dan v sveži postelji, vsak dan brez bolh in tu? Kdo ve če ni stenice in uši in še kdo ve kakega vraga drugega...

Baa... kaj bomo jokali?... Poskočil je Tone in začel odpirati kovček, da vidi, če ima še kaj užitnega in si je polglasno požvižgaval: "Oj, nek se čuje, oj nek se zna, da vsaka mlada Argentinka, uši pobijati zna!" Kaj bi se cmerili. Kolikokrat so mati pravili, da uši pomenijo denar. Če so pomenile uši denar v sanjah, koliko bolj gotovo ga pomenijo žive prave, resnične uši...

Bolj če so debele, več ga bo. Če lojo pa stenice?.. To bomo še bogati! Kar samo mu je šlo na smeh... Sedajle me pa bolj zanima, kaj nam bodo dali za večerjo... "malo solatice in na mal prattice..."

Te bo že minilo, Tone, je posegel v besedo Janez. Večerjo pa bo menda treba poiskati kje drugje.

Vstali so in stopili, da vidijo, kako in kaj.

Pogledali so po hodniku, stopili v nižje nadstropje. Nikjer nič podobnega za kako večerjo.

Za vraga čudno kuhinjo imajo! Doma je prijetno dišalo iz loncev in kozic po celi hiši. Ko so mati zabelili zelje, še koscem v senožet je pridišalo, je menil Tone. Ali pa?... Kaj pa če ti je nos odpevedal? je menil Jože.

Iz vsega tega modrovanja seveda ni bilo nič večerje in jim ni kazalo drugega kot pogledati kam drugam. Zato so krenili proti mestu, ki je že svetilo z neštetimi luči v jesensko noč.

Čudna stvar! Sedem še ni ura, pa že temna noč, je pomislil France, ki je že pozabil, da stoji v tej deželi solnce na drugi strani, da se dan tukaj skrči tedaj, ko se v Evropi potegne. Počasi so stopali čez železniške tire in pozorno motrili, da si zapomnijo pot za povratek.

Kmalu so izpazili hišo, kjer je bila gostilna po njihovem okusu. Razkošni restavraciji so se namenoma izognili, češ da je tam gotovo dražje. Za nje pa to ni bilo brez pomena, kajti njihovi mošnjički so že dodobra upadli. Par oseb je že sedelo v precejšnjem prostoru na nasprotnem koncu. Janeza je neprijetno dirnila umazanost, ki se je režala z vseh strani, tudi Tone je nekam čudno pogledal, pa ker so že bili čez prag, jim je bilo neprijetno stopiti nazaj. Že jih je pozdravil tudi vonj gotove jedi in tako so se kmalu odličili za prostor in sedli.

Tone se je kmalu znašel in se zadovoljen prijel za nos "mislim sem, da mi je kumara otopela, sedaj pa že čutim, da se moj nos še zanima za dobre jedi. Sedaj pa govori ti Janez! Samo da bo človeška košta".

Iskal je Janez po knjigi, pa nič pravega ni našel. Golaž bi rad naročil — kot doma, kadar je na sejem šel ali v Ljubljano, ne morda zato, ker mu je ta jed bila najboljša, temveč zato, ker druge ni poznal. Na, tu pa zgleda, da še tega ne bo. Naročil je najprej "pan" in veselji so bili fantje ko so videli, da jim prinaša res kruha. Tone je sedaj že vedel naprej: "vino". Nekaj ga je

ženska vprašala, pa nihče ni razumel kaj. Ženska se je obrnila in kmalu prišla z dvema steklenicama, eno belega in eno črnega vina in jim postavila na mizo. Janez je pa dopolnil jedilni list z besedami. "Asado in papa". Krompir in pečenka. Kmalu so imeli, kar so si zaželeli. Res jih je nekoliko skrbelo, kako bo z računom, toda kaj bi si grenili prve ure življenja v novi domovini. Tone je vsem natočil iz bele steklenice, meneč, da črnemu vinu nič ne zaupa. Belo je bolj podobno božji kapljici. Trčili so in pokusili. Ni tako, kot raste na Vipavskem, pa bo že, je menil France. In so mirno in s slastjo večerjali.

Kar prijetno jim je postalo, ko so se spet malo okrepčali in dobra volja se je začela vračati in z njo upanje v lepo bodočnost. Med tem so prihajali še novi gosti, sami moški z izpitimi obrazi. Mladi starci, tako jih je presodil Janez, ki je gledal ravno proti vходу. Zaslišal se je ženski smeh in nehoti so pogledali fantje okrog in ugotovili, da je družba kaj mešana, če tudi ni bilo skozi glavni vhod nobene ženske.

Janez je kar takoj vedel, koliko je ura in tudi tovariši so se znašli, kako in kaj. Da je to hiša, kjer je na prodaj ne samo govedina in teletina temveč tudi človeško meso...

Španska kupčija, je menil France. Svinjo spečejo, da je okusna, ženske se pa mažejo s farbami in dišavami...

Vse bliže so prihajale te žensčine do mize naših fantov. Na vse načine so koketirale okoli njih, in ko je videl Janez, da name ravajo tud prisesti, je potrkal na kozarec, pokazal list papirja in svinčnik in potem na izhod. Povedano je bilo dovolj jasno in so imeli kmalu račun, ki se jim ni zdel previsok. Plačali so vsak svojo četrtno in mirno odšli.

Si ga videl vraga, je menil Jože. Te so bile menda prav prave. Tone je pa skoraj ugovarjal. "Kaj se ti je tako mudilo, Janez. Meni se je zdela ta družba kar zanimiva. Bi videl, kakò bi nas hitro špansko naučile te babnice."

Meni se zdi, Tone, da se ti bolj zanimaš za učiteljice kot za španščino. Jaz te ne bom ničesar učil. Zase pa rečem to: pošten fant sem od doma šel, ni me spridila vojaška suknja in upam, da bom znal ostati pameten tudi za naprej. Če se morda uštejem v svojih računih, da bom šel domov s praznim žepom, za nobeno ceno ne maram, da stopim kdaj v red mater z oskrunjenim srcem... Stopila mu je pred oči podoba matere in njena beseda: "če tudi raztrgan in pohabljen prideš domov, vesela te bom, samo da te bom videla poštenega."

Molče so iskali pot nazaj do "E'migranta" v Torre Inglesa je ura bila osem. Kmalu so našli svoj prostor in se položili k počitku. Napravili so še križ in Tone je mrmral: "Angeljček varh, ki si me varval danes ta dan, varuj me še nočjo to noč, pred vsem hudim, pred vso nesrečo, kar bi mi škodovalo na duši in telesu Amen." Jože in Tone sta kaj kmalu "potegnila dreto". Tudi France je zasmrčal. Janezu se ni dalo.

Bila je skrb, ki mu je vrtala v mislih. Sicer vajen precejšnje samostojnosti, je vendarle danes, sedajle, tule prvič popolnoma sam sebi in svojim svetom prepuščen. Pretehtaval je tovariše in premišljal, ali bi kazalo ali ne, da se njihove družbe drži.

Mi mladi se še kako udomačimo
v tujini, toda mamica umirajo
za domom. Pa tudi Gomiščekova
mamica ima včasih vesel
trenutek.

France? Dober in pameten fant je. Toda, kdo ve, če ni malo preveč na denar udarjen. Nekoliko stiskač bo in kdo ve, kaj vse lahko iz njega postane. Težko če ne bi tudi dušo nazadnje prodal za par denarnih papirjev. In sevedo ravno tako tudi mene, če bi mu to kaj prineslo...

Jože? Doma ni nikoli rose pobiral. Ne vem, kdo bi ga iz postelje metal... Pa navsezadnje: ne smem mu storiti krivice. Bil je deloma tudi bolan. Da, da. To je pa tudi nekaj, česar ne smem prezreti. Morda si jaz z njim ne bom kaj pomogel, toda, kdo ve, če me on ne bo kdaj močno potreboval. Vsekako bi ne bilo prav, če bi ga čisto pustil izpred oči. Kdo ve, če mi ne bo

ravno on najboljši prijatelj in tovariš?

Tone? Ko bi bilo življenje pesem in veselica! In ko bi ne bilo lepih deklet! Bojim se, da se bo ta fant docela zgubil. Kakor toliko naših. Lepi in zdravi so šli in sedaj? Koliko jih je po norišnicah in bolnišnicah!

Sicer je Janez že prestal one mladostne viharje in je imel dovoljno jasnost glede najglobljih tajen človekovega življenja. Toda to še ne pomeni, da ni bilo v njej več tistih sil, ki v vsakem zdravem fantu delujejo.

In ko je Janez tako čemel in čakal spanca, se mu je povračala slika iz gostilne in so se pletle razne misli okoli nje. Spomnil se je besed, ki jih je nekje slišal: da je lepa deklica kot sladka češnja, zakaj bi je ne pozibal... Da, tako mislijo in tako delajo mnogi, premnogi, ne da bi pomislili, kaj naprej. Ali je mar res ženska samo zato, da moškim "čevije čisti"? za to da se z njo igrajo... Rožica je lepa, lepo dehti in lepo cvete, ko odcvete, umrje in pusti seme... kaj pa z dekletom, kadar ji nobena umetnost ne more več pričarati lepote, je odcvetela in oddehtela in kaj z njo sedaj? Ali ni lopov tisti, kateri neprevdarno dekle zlorablja, potem pa je pusti kot umazano čunjo... Pa, saj se same prodajajo, tako mu je tekla misel daje... Same? Kdo ve? Kaj pa če je beda tisti bič, ki jih goni na tako pot? Ne verjamem. Saj je menda prav ženski jako lahko dobiti tukaj službo, če le delati hoče... In če je, če bi bilo pomanjkanje vzrok, da se dekleta prodajajo... Ali ni nekaj sličnega, kot so napravili z Kozarjevo Meto, kateri je samopašni magnat prodal edino imetje, — kravico. Zato, da mu ne bi "propadel dolg", in se mu ni smilila sirota, ne njeni lačni otroci, in se ni bal krivice in mu ni bilo mar Boga. Da je le svoji lakomnosti ustregel. Tudi ona je prodala zadnje, kar je imela, ker drugače mogla ni... Pa so vsi rekli, da mu bo lakomniku "na duši gorela". In nedolžnost, radi pohote oskrunjena, s hudičevim denarjem kupljena, morča z denarjem, s katerim bi mogel sin olajšati bedo sivi materi...

Da ni to nič, da je zabava in potreba narave, tako se izgovarjajo tisti, kateri so se grehu vdali. In vendar... "lakomniki in nesramniki in nečistniki ne bodo videli božjega kraljestva," mu je prišla na misel beseda, ki jo je slišal v berilu ap. Pavla.

In... Spomnil se je velikih plakatov, ki jih je mimogrede opazil, pa mu je sedaj prišla v misel beseda, ki jo je najbolj debelo napisano prebral "venereas"... Pomen te besede je že razu-

mel. Prav zares, tako je razmišljal, za zapisano postavo božjo so gluhi, zato je pa svojo zapeved vsadil Bog tudi v telo samo... In tako le res z neizprosnostjo sledi, kakor je nekje čital: "Vsak užitek, ki si ga človek grešno dovoli, bo moral zelo drago odplačati. Življenje ni za zabavo, temveč je resna dolžnost in žrtev!"

Vsi trije tovariši so že krepko smrčali, tudi njemu so veke postajale težje in tudi njegovi misli so postajale vedno bolj meglene, dokler ni utonil v deželo spanja tudi on in v sanjah nabiral sladke česnje in lepe nageljčce na Rezkinem vrtu in je pozabil na Ameriko in na skrbi, ki so čakale, da ga takoj napadejo, kadar se zbudi prvič na novi zemlji.

Janez.

Franc Bartol.

Iz Argentinske zgodovine

VII.

Dežele "Del Rio de la Plata" kot so jim dali ime, so dobivale vedno več pomena radi svojih naravnih bogastev. To je uvidela tudi španska krona, ki je kencem 18. stoletja postavila za vrhovne oblastnike ne več "gobernadores" kot popreje, ampak podkralje ("virrey"). Izmed mož one dobe pred osamosvojitvijo, se najbolj odlikuje Juan José de Vértiz, ki je mnogo napravil za napredek tedanjega Buenos Airesa. Ustanovil je "Colegio Nacional" — nekako gimnazijo, gledališče (teatro-comedia), pripeljal je v deželo tudi prve zdravnike - znanstvenike, ki so položili temelje današnji medicinski fakulteti. Izposloval je v Španiji, da so dali več svobode trgovini in španska vlada je ustanovila tukaj konzulat, ki je bil oficijelen zastopnik kolonialnega oddelka v španski vladi; izdajal je oblastni izvorni list za vsako blago, ki so ga vkrcali v ladje za izvoz. Oficijelno ta kolonija še ni mogla trgovati z nobeno drugo državo kot s Španijo. Bilo pa je polno kotrabandarjev, več kot poštenih trgovcev.

"Virrey" Vértiz je ostal v dobrem spominu tukajšnji koloniji. V Buenos Airesu nosi njegovo ime ena izmed velikih avenid.

Kakšen pa je bil v Argentini položaj okoli leta 1800? Iz čudne nehomogene dežele je počasi pričela prihajati na površje dr-

žava bodočnosti. Jela je cveteti tedaj zlasti domača industrija, ki je ostala znana in slovita skozi dve stoletji. Najbolj so slovele tkanine plaht (ponchos de vicuña), ki so še danes zelo poznane v provinci Salta, Jujuy, Santiago del Estero in v vseh ostalih severnih provincah. To industrijo so podedovali od Indijancev, ki so bili zelo izurjeni v tej kakor tudi v lončarski umetnosti. Tkali so tudi platno za obleko dokler ni te industrije izpedrnila tovarniška konkurenca. V provinci San Juan in Mendoza so začeli pridelavati vino, ki v začetku ni bilo bogve kaj in tudi ni imelo nikake cene, ali je vendar žejne in nežejne zadovoljilo; prodajalo se je skoraj tako kot voda. Akoravno so bili začetki zelo neznatni, vendar so dali temelje danes zelo pomembni industriji, ki bi nudila lahko izborne produkte, ako bi bila tako strogo kontrolirana kot je na primer v Sloveniji. Glavni izvozni predmeti so bili tedaj: kože, konjska žima, žito in še nekateri zemeljski produkti.

V tistih časih se je zahotelo Angležem po teh krajih, kajti videli so, da bo ta kolonija sčasoma zelo pomembna in hoteli so si jo na vsak način osvojiti in tako povečati svoje že tako ogromno kolenjalno bogastvo. Španija je bila slabotna, bila je prava sužnja Napoleonu Bonaparte in tako so angleške ladje z nekako 2.000 vojaki nemoteno prišle leta 1806 do Quilmesa, kjer so izkrcale svojo posadko, ki se je polagoma organizirala in se pomikala proti Buenos Airesu. Poveljnik te vojske je bil Beresford in njegov adjutant je bil polkovnik Pack, oba zelo izurjena, kot tudi vsi njihovi vojaki, ki so tvorili znameniti škotski 71. pešpolk, ki se je odlikoval v Indiji, v Egiptu in Siciliji.

Tedaj je imela ta dežela za kraljevega namestnika največjega strahopetca; imenoval se je Sobremonte in ostal je znan zgodovini radi svoje strahopetnosti in pa radi tega, ker je bil zadnji "virrey". Živel je večinoma v Cordobi, kamor se je tudi zatekel, ko so Angleži napadli Buenos Aires, namesto, da bi ga bil branil. V Cordobi je ohranjena še danes hiša, kjer je prebival in sicer so jo spremenili v mal muzej.

Angleški napad je bil zelo dalekosežnega pomena, kajti ako bi bil uspel, bi obrnil v popolnoma drugačno smer usodo ne samo Argentine, temveč tudi večino špansko govorečih južnoameriških držav.

Angleška vojska je polagoma prodirala in prva bitka se je vršila nekako tam, kjer je sedaj mestni del "Barracas"; Argen-

tinci so bili poraženi, ker niso poznali dobre vojaške discipline in niso imeli pravega voditeja, kajti poveljnik in namestnik krajev Sobremonte je od strahu pobegnil. V taktičnem naskoku so Angleži prodrli po ulici "Defensa" in "Perú" in so kmalu zlomili odpor argentinske posadke in takoj nato so osvojili "Cabildo" in utrdbo. To je bilo dne 27. junija leta 1806. Beresford in Pack, sta postala vojaška poveljnika mesta. Razglasila sta svobodo kulta, jezika, trgovine, tiska in obljubljala sta ljudstvu raj v tukajšnji koloniji. Ali ljudstvo se le ni moglo sprijazniti z mislijo, da bi mu gospodoval tujec, ki ne pozna njihovega jezika. Nemir je rasteł in vsak je čutil dolžnost, da doprinese na oltar domovine malo žrtev in pomaga, da Angleže vržejo in dežele.

Služil je tedaj v španski kolonijalni armadi Liniers, ki je postal pozneje slaven po svojih znamenitih bojih z Angleži v obrambi teh dežel. Danes nas spominjajo ulice in kraji v Buenos Airesu in notranjščini dežele na tega moža. Bil je dober taktik; organiziral je malo vojsko v Montevideo, pripeljal jo je v čolnih nekako tja, kjer se sedaj nahaja San Fernando in San Isidro. Pridružil pa se mu je mnogo dobrovoljcev, ki pa niso pomenili bogvekaj, ker so delali samo število.

S previdno in srečno potezo je zajel angleško posadko, ki je varovala ladje in utrdbe tam, kjer se sedaj nahaja Retiro (tudi tedaj se je imenoval tako). V zmedu je angleška komanda morala prepustiti usodi del vojske, ki je bil v Retiru. Ko je Liniers imel prosto levico in varen hrbet, je izvršil z desnico mogočen napad po ulici San Martin in Reconquista (ime te ulice ravno pomeni, da se je tod izvršila osvojitve mesta). Nedisciplinirani del vojske pa je vrgel po ulici "Victoria" in pravokotno na to po ulici "Bolivar". Angleška posadka se je morala umakniti v zadnjo trdnjavo, ki je bila tam, kjer se sedaj nahaja "Casa Rosada". Napadalci so vedno silneje pritiskali, dokler se niso Angleži vdali; morali so odložiti orožje in zastave svojega polka. Liniers je na to poslal angleške vojake v Salto, Cordoba, Jujuy, to se pravi daleč v notranjščino. Beresford in Pack sta smela ostati v Buenos Airesu, pod prisego, da se ne bosta nikamor ganila od tod.

**DUHOVNO ŽIVLJENJE IZHAJA MESEČNO.
NAROČNINA SAMO EN PESO ZA CELO LETO.
PRISPEVAJTE ZA TISKOVNI SKLAD.**

Slovenski Obrazi

Estación Saenz. Tam nekje pri Novi Pompeji je to. Torej na vlak železnice, ki ji kar ne bi vedel imena. Le kdo bi vsem tem družbam železniškim vedel ime, zame je dovolj to, da vem, kam pelje. Pelje pa v Villa Lugano in Villa Madero. Pa včasih ima človek smelo...

Že opeldne bi imel biti tam, v zavodu "Lipa", sedaj je ura že ena in vlak pa... o tibogpomagaj... kar pol ure še. Pa hočem drugače! Metle nimam in coprnica nisem, da bi nanjo sedel, taksi? Kaj bom sirota, ki premorem komaj pet pesov, pa se bi po bogatinsko vozil... Takega talenta pa nimam, kot oni Jurič, ki je kupil kravo za dve "hiljade", pa jo je plačal z eno "hiljadar-ko" menceč: Torej mama: tukaj je ena hiljada! Poglejte! in je obrnil tisočak in pokazal na drugo stran: tukaj je spet ena "hiljada". In je z enim tisočakom plačal za dva... Mož je znal pač bolje "obračati" denar kot umejem jaz... Zato sem moral čakati na potrpežljivo... No nič zato. Sem pa brevir med tem v miru opravil.

Nekoč sem se peljal s "kamničanom", ki je vžival svoj čas poseben sloves, in sem doživel zaniniv dogodek. Ravno pod Homcem smo se ustavili. Radovedno smo porinili glave skozi okna, da vidimo, kaj je. Ravno tedaj je zazvonilo na Homcu "Zdravo Marijo"... Pa sem uganil: Res smo pobožni mi "Krajinci"... Pozneje smo ugotovili, da ni bila sama pobožnost vzrok temu postanku... Pa je naš Kamničan luksuz in ekspres v primeri z vlakom na tej progi.

Tega vlaka očitvidno ne vodi smelika: čas je zlato... Ni bojda židovski. Pravijo celo da je last neke duhovske družbe... Za velike denarje te počasi in varno vozijo. Stara modrost ve, da se počasi daleč pride in sem prišel res tudi jaz do zaželjene postaje.

Slovenski vzgojni zavod "Lipa"! Sem že več ne seže vele-mestni hrup. Kje zadaj že so ostale tlakane ceste! Kadar nastopi deževni čas, tedaj ne kaže drugega, kot "doma roženkranc moliti"... K sreči taki časi ne nastopajo pogosto. Kadar pa dežuje dva dni skupaj, tedaj ne prideš po oni packi nikamor... Po nekoliko valovitem svetu čemijo skromne hišice, le redko se ti kako človeško bivališče drzne predstaviti s ponosnim naslovom "vila"

in bi temu kar ne prisodil tako "odličnega stališča", če bi ti napis sam ne zagotavljal da je res takc. Šinilo mi je skozi glavo: če je bila Krjavljeva koza kaj gizdava, je gotovo poskušala rigati... Zakaj ne bi mesto kože bila... kobila!

Tako sem brodil po debelem prahu in pod pekočim solncem. Izza plotov pa so kukale drobne glavice in sem slišal: un padre... Menda je duhovska prikazen precej redka. Včasih so rekli: komaj za "arenije"... "samo za poduhat". Tukaj menda duhovnikov še toliko ne vidijo...

Sredi zelenja in rož stoji "Lipa". Ni to kak "mogočen" zavod. Kaj bi! Iz malo mokce je malo kruhka... Ko bi g. Benedikt Gomišček imel debel mošnjiček... Ali ko bi vsaj naši ljudje imeli dovolj razumevanja za to njegovo prizadevanje, bi bila ta "lipa" gotovo kaj mnogo lepšega in večjega. Pa tudi marsikateri slovenski otrok bi ne postal baraba iz pajdašije s pocestnimi razcapanci, bi v dobri vzgoji g. Benedikta postal dober otrok in koristen član človeške družbe in opora starišem za stare dni...

Kakor cvetoči majnik v domovini, dehti cvetja okoli prijaznega vzgojnega doma. Le kako more gospa še najti časa za te lepe rožice božje... Biti kuharica in gospodinja in perica in... pestunja dvajsetim otrokom in še najti časa za rožice!

Malo s strahom sem pokukal naprej, če ni morda kake zame-re, ker sem tako pozen. Kar plosknila je od veselja "nona", ko me je spet ugledala. Seveda, stara mamica! Da le vidi pravi slovenski obraz, pa ji zaveje skozi dušo spet vonj ljube slovenske domovine in se ji zdi, da je spet doma. Doma je s svojimi mislimi in željami, doma je s svojim sanjami in ko se iz sladkih sanj ljube domovine zbudi v bridko resničnost te "strašne Amerike", pravi da jo včasih kar jok premaga... Danes je pa vsa vesela. To je praznik, gospod, pomislite. Kar tri gospode imamo. Tako kot doma, kadar so tehant prišli... G. Doktorič in g. Kastelic sta že tam. Kar naprej! In me je peljala v obednico, kjer so me čakali še vsak z levo roko.

Kar poskočili so fantički, le niso si vedeli sveta, kaj naj odgovore na moj pozdrav "Bog žegnaj". Nazadnje so vedeli "Bog daj". Tudi dobro, da je le po naše. Pač niso vajeni temu, da bi jih kdo pri jedi motil.

Dolga miza, zasedena na obe strani. Na vsaki strani vrsta dečkov od šestega do dvanajstega leta: plavalasi Slovenčki, črnokodrasti Argentinčki. Tudi pod to streho so se zbratili, kakor se

bratimo v vsej tej zemlji, ki ji reko "tierra de todos" — zemlja za vse. Visoko na prste se je dvignil mali Rudek, da ga ne bi prezrl in še naprej se je nagnil. Seveda, moj stari znanček, seveda te vidim kako ne. In smo se pozdravili z velikimi in malimi in sem sedel, da pogledajo, če je še kaka kost ostala. Pa so še nekaj solate zraven dobili in kruha in še kaj. Pa saj veste, kake so skrbne mame. Zmeraj imajo še kje v kotu kar lonček pripravljen za to kar pride. Nič se ne ve? — tako so rekli naša mati doma, pa so z burljicami poiskali gori v peči nekje še kak lončiček, za posebne sile pripravljen.

Toda ta deca! Le kdo bi jim vsem ustregel. Ta bi rad pomarančo, oni banano, ta mandarino... In pa tole sedajle... Potica! Da potica! "Kako se pa po argentinsko potici reče" sem pozvedoval.

Kako neki? Potica, saj druge besede ni, je modro razložil Tene. Argentinček "Carlo" je pa potrdil da je res "potisa" in da se mu ta stvar prav zelo dopade. Njegova mama pa kaj takega še ni nikoli napravila. In so jo mleli potico... tako kot smo jo mi one svete velikonočne in božične praznike, ko smo popoldne domov pritekli od krščanskega nauka. G. Gemišček in gospa sta pa skrbno nadzirala, da ne bi šle drobtine pod mizo. Da potica

in prazniki... Ti otroci imajo danes eno in drugo, zakaj danes je res praznik, ki ga nemara nikoli več ne bo. Saj so kar trije gospodje v hiši. In so bili fantki tako veseli, da so kar zapeli.

Mojster Jaka, mojster Jaka, al že spiš, al že spiš,
al ne slišiš zvona, al ne slišiš zvona, bim, bam, bom.

S tem se je pa sprožilo. Bomo videli kaj znajo. Saj so nedavno nastopili tudi na slovenski prireditvi v mestu z deklamacijami in petjem. Da vidimo torej! Rudek le naprej:

Slovenec sem, Slovenec čem ostati.

Rodila slovenska me je mati.

Kar čutim, to povem, da Slovenec sem. Živijo Slovenci!

In je še moško povdaril z roko. Korajžen fantek, da je kaj. Koliko je pa njegovih bratov Sloverčkov tukaj rojenih, ki po naše niti ust ne znajo več odpreti.

Kaj pa Vida zna? Nekaj znam, kaj naj povem! Tako je pomislila in začela:

Tiha polnoč zemljo krije, zvezde jasno se blišče...

Tole prošnjo oče večni, saj ne prosim jo za se,

Molim le za dom nesrečni...

In je še Ivana povedala: Bodi zdrava domovina...

Tuje šege, tuja ljudstva so prijatelji, bratje ne...

In je še Ivan povedal: Bodi zdrava domovina...

Oh, oblaki, kaj hitite tak naprej, postojte vsaj,

Z vami iti dovolite v srečne kraje mi nazaj...

Da, tako lepa gleda iz deklamacij teh otrok naša lepa domovina slovenska, da črnoookim Argentincekom kar žare oči, čeprav ne razumejo vsega, kar beseda pove in si želijo celo bolj kot mi, ki jo v srcih nosimo in v neštetih spominih, da bi jo videli, da bi videli zemeljski raj...

In nona, naša stara mamica? Kar solze si je obrisala in zavzdihnila: ponoči sem vsako noč doma, podnevi si pa mislim: če bi bila suha cesta tja nazaj domov, šla bi in vem, da bi prišla. Prišla, kot pridejo lastovice vsako pomlad nazaj in kukavice in slavčki...

In še in še so nam povedali lepih deklamacij in zapeli pesmice.

Gozdič je že zelen, travnik je razcveten, ptički pod nebom veselo pojo,

Ptički jaz vprašam vas, al bo že skor pomlad...

Nekoliko tuje zverci iz ust argentinskih pevčkov naša pesem.

a še vedno je lepa in sočna.

In še ono:

Sirota jaz okrog blodim, ubog cigansk otrok
v samoti tihi se solzim, kjer čuje me le Bog.
Ko sem na vasi se igral, nikdo ni maral me,
nikdo mi roke ni podal, le vsak me karal je...

Niso še tako daleč dnevi, ko sem se preganjal z otroci po stezah in bregovih slovenskih planjav na izlete, ko sem jih v šoli učil... Šele sedaj čutim, kako lepi, kako bogati so bili oni dnevi... sedaj, ko ne čujem več žvrgolenja onega drobiža, onih nedolžnih dušic, ko ne gledam več onih sladkih obrazov in bistrih očesc... Oni dan je spet zaživela pred menoj podoba tistih lepih dni, ki sem jih živel sredi slovenskih otrok.

Hladnik Janez.

IVAN ŠKAFAR

PREKMURSKI KOTIČEK

Dvoje delo bo opravljao naš "kotiček". **Obprvim:** njegova glavna naloga i dužnost je, verno zasledovati i sprejavati življenje i delo prekmurskih izseljencev v Južni Ameriki. To je, da bo vezao med sehom vse izseljence iz Slovenske krajine, ki živejo v J. Ameriki. **Drugo pa je:** da bo se kotiček vezao vse nas, ki se okoli njega zbiramo, z našim domačim krajem; da bo "Prekmurski kotiček" tisto močno vezaje, ki bo vezao naša srca z domovirov.

Zato je potrebno, da bote v njega pisali vi vsi, ki živite po raznij južno-amerikij državaj. Pisali vse, ka se nanaša na vaše življenje. A od časa do časa pa bo prišco v naš "kotiček" tudi glas iz vašega domačega kraja i vam pripovidavao, ka je doma novoga; pač vse, ka de vas zanimalo i te želni znati.

"Kak je kaj doma", tak se vnogokrat spitavlejo izseljenci. Dostakrat njim misli same od sebe odplavajo prek morja, dolov i bregov v drago domačo ves, k rojstni hiši... "Ka zdaj domači čelajo". "Ali se zdravi". Takša i podobna pitanja pridejo izseljenci pred oči. Kak rad bi v tistom hipi bio doma. Doma pri dragij starišaj, braťaj i sestraj. Kak rad bi vido lepo, zeleno Go-

ričko ali Ravensko ali Dolinsko. Zato se tudi izseljenec rad pogovarja od svojega domačega kraja. Rad se zmisli na tiste presrečne dni, kda je šče doma bio, kda je šče ne poznao bridke tujine...

Zdaj vam je ne mogoče šče iti domo. Zato pa naj naše misli odplavajo domo. To je megoče. I poglednimo, ka se je letos kaj novoga zgodilo v domačem kraji, v Slovenskoj krajini.

Po celom sveti se či duže bole pozna kriza. Tak tudi doma. Ludje se mantrajo, delajo, trpijo, pa njim nejde tak kak bi mogle iti. Dugovi rastejo. Telko pridelajo, ka majo za jesti. Ovači pa delajo za druge. Ka majo kodaji, ma vse nizko ceno. Ka pa more kmet kupiti, je vse drago. Dosta tudi da za davke. Zato naši ludje tak jako idejo po sveti si iskat kruha i zaslužka. Vse

Iz Iva. i eve botrine.

ka je mlado, ide po sveti. Što le more, ide v Francijo. Samo letos jih je odišlo okoli 1.500! Drugi, posebn odekle, si iščejo službe po raznij mestaj: v Ljubljani, Zagrebi, Beogradi. Ja, šče celo v južne kraje Srbije ideje. Zidarji si ravnotak iščejo dela skoro po celoj Jugoslaviji. Moški s Kobilja i tistij bližnij krajaj si pa iščejo zaslužka v hrvatskij samaj kak delarji i tesarji. Či idemo po našij vesnicaj, srečavamo samo starejše ludi i malo deca. Mladine malo. Što le more, odide po sveti. Pa sami znate, kak

nevarna je tujina za duše mladine. Ščista prosti so. Stariši je ne vidijo. Nemrejo na nje paziti skrbne materine oči. Takši mladi človek more meti v sebi posebno dosta dušne moči silno vero i velko lubezen do domačega kraja, či šče ostali dober.

Zato je tak močno potrebno, skrbeti za to, da cejnt naše drage Slovenske krajine — mladina — ne povejne med tujinci. Skrbeti, da ne zgubijo svojega dušnoga bogastva; vere v Boga i lubezen do domovine. Le pomislimo na to, kakša to prišetnost naše krajine, kakše bodo družine, očeve in matere, šterij dušno lepoto bi umorila slana — mraz bezverske i pokvarjene tujine. Kak do mogli tej vzgajati svojo deco. Vzgojiti tak, da bodo verni, pošteni, pravični i čisti. Či pa sami več toga ne do meli v sebe...?

Toga, takše prišetnosti se bojija vsi, ki količkaj dobro želejo Slovenski krajini. Zato tudi "Novine" zadnja leta, posebno letos, posve čujejo telko skrbi ravno svojim izseljencom. Najbole tistim, ki so v Franciji, az so tej najbole zapuščeni.

Izseljenišтво — to je velka rana naše krajine. To občutimo posebno letos. Pa tudi druge nevole so prišle nad naš domači kraj. Selina je ne bila takša, kak bi mogla biti. Povoden je tudi velki kvar napravila, najbole krajom ob Muri (Dokležovje).

A letos smo meli tudi v Slovenski krajini prece **veselij** dni. Deleč okoli je znano, da je ravno naša krajina najbole blagoslovljena na duhovniških pozvanjih. Ma okoli 70.000 katoličanov i katoličanskoj Cerkvi je dala že mnogo duhovnikov, redovnikov i sestar. Lansko leto so zračunali, da je mela Slov. krajina te 90 duhovnikov (51 svetnih i 39 redovnih), 40 bogoslovcov (27 svetnih i 13 redovnih), 74 redovniških klerikov i bratov, 262 sester i 11 novink. To je nekaj izrednoga za tak malo pokrajino, kak je naša. Iči je bilo lansko leto vnogo **novih meš**, jih je bilo letos šče več. Dozdaj jih je bilo še deset. Bii! so to:

Zizek Karol, rojeni v Žižkih, črensovka fara. Prvo sveto mešo je meo v Ljudomeri 19. aprila. Predgali so njemi g. Kreki Jožef. Na drugi dan je bila sv. meša v Črensovcih i so njemi pri njoj predgali g. Radoha Jožef, salezijanski duhovnik.

Prša Silvester — frančiškanin, rojeni na Gornjoj Bistrici v črensovskoj fari. Nova sv. meša je bila 21. junija v Črensovcih. Predgali so njemi g. Klekl Jožef.

Gabor Alojz, rojeni na Petanjcih v tišinski fari. Prvo sveto mešo je služil 12. julija na Tišini. Predgali so g. Šoštarec Alojz, zdaj katehet na gimnaziji v Soboti.

Jerič Mihael, rojeni v Dokležovji v beltinski fari. Pri prvov sv. meši, šteta je bila 12. julija v Turaišči, so njemu predgali njegov brat g. dekan Ivan Jerič.

Holzedl Anton, rojeni v Tukšincih v sv. jurjanski fari. Nova sv. meša je bila 12. julija. Predgali so njeni ženski plebanuš iz Avstrije g. Neubauer, nekdašnji kaplan pri sv. Juriji.

Zvez Štefan, rojeni pod Lipov, torjanska fara. Pri prvov njegov daritvi so njemu predgali ptujski prošt g. Ivan Greif, nekdašnji kaplan i oskrbnik torjanske fare. Nova sv. meša je bila 19. julija v Turnišči.

Kozar Alojz, iz Martinja, fara Nedela (Gornji Petrovci). Nova sv. meša je bila 26. julija pri sv. Ani v Boreči. Predgali so njemu g. dr. Kelenc Tomaž, salezijanec.

Tratnjek Štefan iz Lipovec, fara Beltinci, je meo prvo sveto mešo v domačoj fari 26. julija. Predgali so njemu g. Škafar Ivan, zdaj kaplan na Prevaljah.

Gomboc Franc, rojeni pri sv. Heieni (Pertoča). Pri prvov sv. meši, ki je bila 19. julija, so njemu predgali g. Mlakar Jožef, kaplan na Prevaljah.

Bakan Ivan, salezijanec iz Dokležovja, beltinske fare, je meo prvo sv. mešo 23. avgusta v Dokležovji. Predgali so njemu g. dekan Jerič Ivan.

Letos julija meseca so obhajali štiridesetletnico duhovništva beltinski g. plebanoš Vadovič Rudolf, nekdašnji duhovni pastir pri sv. Benedikti i na Tišini. Na Petrovo so mrli sobočki g. dekan i kanonik Slepec Ivan. Zakopali so jih 2. julija. Sprevod je bio jako lep. Velka vnožina lustva je prišla vkuper. Duhovnikov i bogoslovcov je bilo 57. Bili so 40 let v Soboti, 10 let kak kaplan i 30 kak plebanoš.

Vnogo duhovnikov je dala zadnja leta Slovenska krajina. Zato leliko včepamo, da bodo mogli ta za nekelko let iti med naše prekmurske izseljence tudi prekmurski duhovniki. Pa ne samo

med prekmurske izseljence nãgo tudi slovenske. Vej je med mladimi gg. kaplani, ki so zadnja leta nastopili svoje sluþbe, veã takšij, ki majo veselje za dušnopastirstvo med slovenskimi izseljenci.

LEO LAH

ãlan pripravnega odbora

TRI REãI V KORIST DRUŠTVA

Smisel — to je ka nam fali; akobi to meli, bi danes nej tak roztrošeni bili. Ako se šãe nekaj stvoriti, da bi na korist vseh bilo, je nej mogoãe samo ednoga poslušati, temveã je potrebno poznati želje ljudstva in potem pravila v tem smisli sloþiti.

Namen. — V tem obliki, kako je mišieno, nameni:

1. — Samopomoã; to je: gledati da vsaki ãlan, ki je brez lastne krivnje v nevolu priša, pomoã dobi, bilo bi materijalno ali moralno.

2. — Skrbeti, da saki umrli ãlan dobi dostojni pogreb.

3. — Versko in kulturno ãelovanje. Potrebno je skrbeti, da se verski nauki v toj meri vršijo, kak do zdej in da se šãe po moãnoãnosti razširi.

4. — Vzgajanje domaãih navad in iskati oþje zveze z starov domovinov, da tudi v tom pogledi napredujemo kak oni doma.

Imamo narodno pesem, narodne igre. Ne je potrebno, da si je od sosedov posodimo. Potrebno je samo vzgatat te stvari in je potem drugim pokazati.

Mnogi smo že duge leta v tujini, smo že skoro pozabili, odkod smo doma; smo se po nedeljah po oštarijaj topli in denar zapravljali. Bole koristno je se stvoriti en mali dom, gde se lahko v našem prostoru ãasi najdemo, se pogovorimo, vaþne pitanja rešimo itd.

Pomen — katerega ta slova za nas ima, naj se vsaki zavede. Istina da ne bo mogoãe ãuda stvorili ali z strplenjom iz dobrov voljov se lahko mnogo doseþe.

ROMANJA V LUJAN SE JE VDELEÞILO 690 OSEB. MED NJIMI ÕEZ 300 SLOVENCEV.

FOTO SAVA

SAN MARTIN 608

(kriþiþãe Tucuman)

Domov ne moreš. Vsaj verno svoje sliko lahko pošlješ.

Oglasi se pri nas! — Fotografije vsake velikosti. Poveãave. — Razvijanje. — Hitro in toãno. Po slovensko.

NOVO ŽIVLJENJE

Pečelil je kovček na postelji. Duh po svežem perilu je objemal vso sobo; Nande je skrbno polagal svoje bogastvo vanj; na vsakem kosu se je bleščalo v rdeče vezelih črkah njegovo ime. Kdor ga je srečal danes na poti, ga je vprašal: "Nande, kdaj se pa odideš učiti?" Pa nikomur ni odgovoril, le zamišljeno je pokimal kot da ni razumel vprašanja. — Prenehal je z delom. Kar nenadno se je oprlo pred njim nekaj nerazumljivo novega in zavedel se je, da mu leta teko in da ni več otrok. Temnorjave oči so se zastrmele nekam v daljavo. Dolg čas mu bo, to je vedel, in mojster ga bo imel trdo — tudi to je slutil. — Strašno rad bi šel v šole v mesto. Spominjal se je po vrsti svojih tovarišev iz šolskih klopi. Še dve leti ni tega, kar bili skupaj, pa se je zdelo odmaknjeno daleč, — neskončno daleč kot pravljica ali daljni privid. Nekateri hodijo v mesto v šolo, profesorji bodo nekoč, on pa kleparski mojster — in grenko mu je bilo v duši.

"Kaj nisem imel v šoli vedno najboljšega spričevala; ali ni gospod učitelj svetoval našemu očetu, naj me da do v šole?"

Denar. — Da, ko bi imeli denar; tako pa izteza revščina svoje suhe kosti iz vseh kotov. Jezno je sunil v kovček, da je bilo perilo obležalo razmetano. "Zakaj imajo denar drugi?" Zdrznil se je, ko je to pomislil in vnovič je ponovil: "Zakaj ga imajo sosedomi, pri nas pa ne? Pa tistega zabitega Petra bodo dali v šole; seveda, ker imajo denar. Zakaj mora tako biti?" Žalostno je skomignil z rameni ter začel spet polniti kovček.

"Nande, Nande, pridi, poglej, kaj si dobil!" Iz kuhinje se je začul ljubezniv mamin glas. Nande se je kljubovalno usedel poleg kovčka: "Kar sami obdržite", je pripomnil pikro. Hudo mu je bilo, ko je pomislil, da bo naslednje jutro že odšel. Vedno bolj razburjen je postajal, pa je nenadoma planil kot vzmet pokonci; stopil je pred mamo, ki mu je, skrivnostno se smehljajoč, izročila žametno škatljico. Odprl jo je in zardel; nato se je obrnil proč, da ne bi opazila razburkane rdečice, ki mu je plala na licih. Dobro je poznal na ovitku Minkino pisavo in kot začaran je strmel v njeno darilo. "Zahvaliti se ji boš moral", mu je pomagala mama iz zadrege. Fantu so se zaiskrile oči in kot brez uma je pla-

nil na cesto, da bi dohitel Minko. Prispel je do križpotja, se ozrl okrog — toda že je ni bilo nikjer. Na njen dom ni maral zaradi ljudi, ki so stali pred Minkino hišo in zrl nanj; potrt se je vračal nazaj. Jablana so dehtela krog njega, njih ljubki cvetovi so rdeli od sonca, za hišo je bohotno valovala visoka trava, črni murenčki so neutrudno peli pomladanske pesmi. Kakor da ni slišal, je Nande stopal med drevjem. "Jutri bom dopolnil petnajst let", je premišljeval. — "kako hitro teko leta! Jutri bom odšel in me celo leto ne bo nazaj in, ko pridem, me Minka še pogledala ne bo, ker bo študentka..." Ustavil se je. Nad njim je opojno dehtel španski bezeg. "Tri leta je tega, ko sem vsadil mladiko, pa je že tako bohoten!" Utrgal je najlepši cvet, stopil v kuhinjo in ga dal v kozarec, potem je nalil vode prav do vrha in kmalu je v kuhinji zadišalo po bezgu.

"Nande, ti bi raje doma ostal, kajne?" je mehko pripomnila mama ter mu položila roko na glavo. Nande je molčal. Hudo mu je bilo, ko je pomislil na njo, ki jo bo moral zapustiti in še na pomlad, ki je od povsod lila na svet, še na Minko, ki je ne bo več videl. "Sam moram iti" — je pomislil — "zaradi mame, bratov in sestic, da čim prej kaj zaslužim."

"Kdaj pride mojster po me?"

"Jutri zgodaj" — se je utrgalo iz matere. Nande je odšel na plano. V sobi ga je dušilo. Zunaj pa bi najraje objel domačo zemljo. Vse lepe spomine je pretehtaval v duši, s solznimi očmi je objemal smreke in bukve nad vasjo in belo cerkev, ki je čuvala ves ta božji svet. Vse do noči je hodil med poljem in po gozdu in užival. Novo življenje se je odgrinjalo pred njim. Zamišljen in resen je postajal. "Saj gredo drugi tudi tako v svet in se vračajo samozavestno in ponosno. Tudi jaz se vrnem nekoč tako. Polno mošnjič denarja bom prinesel in poplačal vso mamino skrb in ljubezen. "Sence so silile za zahajajočim sencem v doline med hiše. Nande je strmел s široko odprtimi očmi, željno za zadnjo lepoto narave in življenja, prsi so se mu širile in na ustnicah mu je trepetal rahel vzdih: "Z Bogom, ti moja mlada sreča, nikdar te ne pozabim." V očeh mu je lesketala solza in ko je že gost mrak objel dolino, se je okrenil in stekel domov.

Na vse zgodaj je stal pred hišo voz. Nande se je poslavljaj od bratov in sestic, nič več mu ni bilo težko, saj gre zanje v svet, da bodo bogati, kot so sosedomi. Mati je imela solzne oči, ko ga je objela in poljubila na čelo.

“Priden bođi Nande!”

Nande se je zavihtel na voz.

“Mama, z Bogom, mama! In ne pozabite Minki izročiti šopka!”

Ponosno se je vzravnal na vozu. Nekako slovesen in fantovski je bil njegov izraz, da se mu je mojster, ki je sedel poleg nje, čutil. Novo življenje se mu je odgrinjalo pred očmi: Voz je drdal po beli cesti in konj je veselo prhal. Oblak prahu je zagrnil mladega popotnika, ki je šel z razprostrtimi rokami v novo življenje.

Iz Pond. Slovenca

ŠKOF FOGAR ZAPUSTI TRST

“Il Piccolo di Trieste” objavlja dne 15. oktobra naslednje uradno poročilo iz Rima:

“Ob priliki posebne avdijske, ki je bila nedavno dovoljena Nj. Ekscelenci je monsignor Al. Fogar razodel Njegovi Svetosti svojo prošnjo, naj blagovoli sprejeti njegovo demisijo na sedež škofa tržaško-koperskega. Sveti oče je uslišal prošnjo tega visokega prelata in jo imel z njim zelo dolga in ljubezna razgovor. Monsignor Fogar bo zapustil Trst verjetno že proti koncu tega meseca in se bo preselil v Vatikansko mesto, kjer bo prevzel neko novo zelo važno visoko službo.

Tržaški škof dr. Alojzij Fogar tudi zares te dni odhaja s svojega došednjega mesta. Kakor pravi gornja brzojavka, se bo preselil v Vatikansko mesto, kjer bo dobil drugo službo. Dodati je treba, da mu bo sv. oče podelil nadškofovski naslov. Škof dr. Fogar je bil rojen v Parmi 1. 1882. Svoje bogoslovne študije je dovršil v Innsbrucku, nakar je postal katehet na državni gimnaziji v Gorici. Vsa Gorica ga je poznala in ljubila ne le kot odličnega vzgojitelja, marveč tudi kot plemenitega duhovnika, prijatelja mladine in siromakov. Med vojno je bil z Goričani v zaledju, kjer je organiziral in vodil duhovno pastirstvo med begunci italijanske narodnosti. Tudi v Ljubliani je imel pridige za Italijane. Dasi po očetu in po jeziku Italijan, je imel široko srce po starokrščanskem načelu, “da smo ljudje vsi bratje, bratje pa tudi vsi narodi”. Sveta stolica ga je poslala tudi v diplomatsko službo na Baltik, kjer je igral odlično vlogo. Za škofa v Trstu je bil i-

menovan 1. 1924 in si je namah pridobil vsa srca Tržačanov in podeželskega ljudstva v taki meri, kot se to le redko dogaja. Celotno drugoverci in brezverci so ga spoštovali in radi k njemu prihajali. Na tem visokem in odgovornosti polnem mestu je bil Fogar škof v pravem pomenu besede, ki je stal na braniku za osnovne božje in naravne pravice naroda in vsakega posameznika. Po smrti goriškega nadškofa je ostal še edini na tem mestu, sam v tej borbi. Moral je popuščati, toda svojih dolžnosti nikdar ni opustil, svoje časti nikoli omadeževal. Bridke ure je moral prestatiti, ko ga je začel tržaški tisk grdo napadati, a se ni mogel braniti. Njegovi verniki so sočuvstvovali z njim, čeravno so bile vse sile na delu, da se ta škof odtuji ljudstvu. Zadnje bridke preizkušnje je še doživel v Lazaretu na Rižani, kjer je delil zakrament sv. birmo obdan od orožnikov in miličnikov. Vsako javno priznanje od strani ljudstva je bilo preprečeno, celo javen spreved iz župnišča v cerkev je bil onemogočen. V takšnih okoliščinah je moral, čeravno težko, odložiti pastirsko palico. Ob svojem odhodu s tržaškega škofovskega prestola, ki mu bo ostal dika za vse bodoče čase, bo dr. Fogar imel mirno zavest, da je pošteno mislil in krščansko ravnal, da je "dober boj bojeval in vero obranil". Imeti bo smel tudi upanje, da mu ne bo "odrečena krona pravice, ki mu jo bo poklonil Bog, pravični sodnik".

Poročil se je bivši upravnik "Duh. življ." Mirko Feljhan z gđno Slavico Ušaj.

ALI VESTE

da

NAJCENEJŠE DENARNE
POŠILJKE OBAVLJA
BANCO HOLANDÉS UNIDO. ?

Vaša korist zahteva, da se
prepričate sami, zaupajoč nam

VAŠO BODOČO POŠILJKO ZA BOŽIČ

SLOVENC!

vsi na

SLOVENSKI ODDELEK

BANCO HOLANDÉS UNIDO

SUCURSAL BUENOS AIRES

Centrala:
CANGALLO 360

Podružnica:
CORRIENTES 1900

IZSELJENSKA ZBORNICA?

Po dolgoletnem prizadevanju Družbe sv. Rafaela za varstvo slovenskih izseljencev in njenega velezaslužnega predsednika g. p. Kazimirja Zakrajška, je sklical g. dr. Marko Natlačen, ban dravske banovine, anketo o izseljenski zbornici, ki se je vršila na izseljenskem oddelku kr. banske uprave v Ljubljani.

G. p. Kazimir Zakrajšek je pojasnjeval in utemeljeval nujno potrebo po ustanovitvi izseljenske zbornice, ki bi se lahko imenovala tudi izseljenski institut. Po zgledu drugih narodov, ki imajo sijajno urejeno skrbstvo za svoje izseljence, naj bi tudi sree Slovenije Ljubljana, dobila prepotrebni izseljenski institut, ki bi oskrboval v narodnem, verskem, kulturnem in pa vseh mnogovrstnih ozirih naše rojake, ki so odrezani od našega narodnega telesa in sedaj žive in se potaplajo v ogromnih tujih morjih po vseh delih sveta. Naši izseljenci so nam poslali po poročilu Narodne banke iz Zagreba leta 1935 vsoto 192.000.000 din, zato je krvavo potrebno, da se tudi naša država, zlasti slovenski narod začne z večjim razumevanjem in ljubeznijo brigati in skrbeti za svoje rodne brate in sestre, katerih imamo danes nad pol milijona v inozemstvu.

Po tem nadsve zanimivem poročilu je podal referat tudi g. referent Fink, ki je tudi s svoje strani utemeljeval potrebo o ustanovitvi izseljenskega instituta.

K besedi se je oglasil g. podžupan dr. Ravnihar, ki je pozdravil grandiozno zasnevo g. p. Zakrajška o izseljenskem institutu in prosil, naj bi se k sodelovanju povabila vsa naša narodna društva, kakor Branibor Klub koroških in primorskih Slovencev itd.

O raznih inozemskih institutih je poročal g. Josip Premrov, ki je na konkretnih zgledih pojasnil, koliko skrbi in ljubezni polagajo za svoje izseljence naše sosedne države.

G. pomočnik bana dr. Stanko Majeen, kakor vsi ostali člani ankete so teplo pozdravili zamisel izseljenskega instituta v Ljubljani. Gospod pomočnik je prosil, naj bi Rafaelova družba predložila vse potrebne predloge in prošnje merodajnim ministrstvom v Belgradu in kr. banski upravi v Ljubljani, da se ideja o izseljenskem institutu čimprej realizira, kar bo gotovo pozdravil ves slovenski narod, zlasti pa nad pol milijona naših izseljencev v inozemstvu.

MOHORSKE KNIGE PRIDEJO PRED BOŽIČEM. NAROČNIKI SE OGLASITE PRI G. LAKNERJU V BANCO GERMANICO ALI NA DOMU (WARNES 2215),

Jugoslovani v Italiji

Dr. Lavo Čermelj: *Life and death struggle of a national minority* (Smrtni boj narodne manjšine). Izdal ljubljanski odsek Jugoslovskega združenja društev za Zvezo narodov. Tiskala Delniška tiskarna. V angleščino prevedla Miss F. S. Copland; 256 strani z zemljevidom o Julijski krajini.

Knjiga je razdeljena v naslednja poglavja: 1. Opis Julijske krajine. 2. Obveznosti Italije do svojih narodnih manjšin. 3. Jugoslovske manjšine v javnem življenju. 4. Vprašanje šolstva. 5. Fašistične mladinske organizacije. 6. Slovensčina in hrvaščina v javnem življenju. 7. Usoda jugoslovskega uradništva. 8. Kulturno in socialno delovanje. 9. Tisk. 10. Poitalijančevanje osebnih in krajevnih imen. 11. Razmere v cerkvi. 12. Gospodarske prilike. 13. Nasilstva in preganjanja. 14. Delovanje policije in internacije. 15. Posebno sodišče za zaščito države.

Knjiga dr. Lavo Čermelja je brez vsakega dvoma ena izmed tistih, ki smo jih mi kot narod najbolj potrebovali in ki bo v naši zgodovini ostala kot ena najvažnejših, kar jih je kdaj napisala slovska roka. Knjiga je potrebna za nas same — upamo, da bo izšla tudi v slovenščini — da nas bi zopet in zopet opominjala na pol milijona naših krvnih bratov, ki so bili odtrgani od naše narodne skupnosti in brez katerih — saj predstavljajo eno tretjino našega narodnega telesa — nikoli več ne bomo mogli s polno resnico govoriti o slovenskem narodu. V angleščini izdana pa je ta knjiga neprecenljive vrednosti, ker bomo ž njo poučili veliki politični svet o tem problemu, o katerem bi sicer ne vedel ničesar, o katerem je dosedaj vedel le zelo malo, ker je bil navezan le na raztresena časopisna poročila in na redke, nestrokovno napisane brošure, ki bi se bile kmalu porazgubile v zaprašeni predalih velikih mednarodnih knjižnic.

Ko prebiramo to knjigo, v kateri je pisatelj z veliko ljubeznijo, z izredno skrbjo in temeljitostjo ter objektivno — saj je skušal zatajiti v sebi vsako bol, ko je opisoval umiranje svojega rodu — zbral vso, kar se tiče položaja odtrganih krajev, vse, to se pravi vso diplomatično, politično, gospodarsko in kulturno gradivo, se nam zdi po komaj 18 letih te narodne katastrofe, ko da se nam odpira nov svet, ki ga ne poznamo več, ki ga nikoli dovolj poznali nismo. Pa smo bili sosedi tega pustošenja med ljudmi našega jezika, naše krvi, prebivajočimi na naši zemlji. Opirajoč se na zgodovinske dokumente in na številke, na uradne podatke in neporečeno dognane dogodke, opisuje z logično doslednostjo prepast Julijske krajine in to navzlic temu, da ima ta umirajoči narod za sebo vso avtoriteto božjega in narav-

nega zakona in tudi slovesno izdane in podpisane obljube predstavnikov kraljevine Italije. Tudi oni, ki mislijo, da kaj vedo o tem razdobju, bodo z začudenjem prebirali nekatere zgodovinske dokumente, ki pričajo, da je prišla katastrofa nad Julijsko krajino le po celih kupih razvalin prelomljenih obljub. Škoda da avtor v 11. poglavju, ko govori o cerkvenih razmerah v Julijski krajini, ki jih skuša opisati brez strasti in nepristransko, ni dodal še vsaj kakšen krajši uvodni stavek, v katerem bi bil poudaril, da cerkev sama v državi, ki je pod fašistično diktaturo, nima svobodnih rok in da je treba to okolščino vpoštevati, če hočemo vsaj delno razumeti žalostne razmere, ki so nastale. Tako pa pri domačem braveu ostane le rekaj grenkega občutka, da ni bila vsa resnica povedana, pri tujem čitalcu pa je nevarnost, da te vrzeli sploh ne bo opazil in bo svojo sodbo zgradil na pomanjkljivi podlagi. To naj bo samo mimogrede povedano. Knjiga pa spada v roke vsakega našega razumnika, v vse naše prosvetne ustanove — ponavljamo, da želimo, da izide tudi v slovenščini — ker je dosedaj najpopolnejši opis zgodovine Julijske krajine. Treba bi bilo najti denarnih sredstev, da se knjiga, ki je bila z veliki žrtvami napisana in v angleščini izdana, razpošlje po kulturnem svetu in da pride v roke tistim, ki delajo zgodovino, da na slovenski problem ne pozabijo. "Pccatum contra nationem in hoc mundo ulciscitur" — greh storjen nad narodom: bo še na tem svetu maščevan — tako je pisal sv. Alfonz, in na ta resnični in še vedno uresnični izrek se spomnimo, ko odlagamo to lepo knjigo.

Listnica uredništva in uprave

Ker je naša kolonija zelo na široko raztresena, zato je treba tudi naše delo na široko raztegniti. Ker nismo duhovniki v vejem številu tukaj le radi zabave (nekdo je uganil, da bomo sedaj igrali tarok, ker smo trije), temveč zato, da skušamo storiti kaj dobrega za vse naše, ki vas je nesrečna usoda zanesla tako daleč od domače hiše in domačega življenja. Zato smo sklenili, da se pozanimamo tudi za rojake izven buenosajrcškega prahu. G. Kastelic se trenutno muči v Rosariju, kjer je naša kolonija precej številna in bo pogledal tudi še naprej na sever, kako se imajo kaj tam Slovenci. G. Doktorič bo pogledal kako je z rojaki v Montevideo. Jaz bom ostal še na dalje tu in nadlegoval rojake v mestu in bližini in vas vabil, da pridite k naši službi ložji, da se naročite na "Duhovno življenje" in da ga plačate. Slišim, da mi nekateri zamerijo, ker vedno s takimi stvarmi moleđvam, vedno s prošnjo, da plačajte, toda, s tem menda nikomur ne storim krivice. Saj ne prosim za svoj žep, prosim le zato, da bi mogel napraviti list čim lepši in čim dostojnejši našega naroda. Veliko je rojakov, ki vedno vedo zabavljati, čez Slovenec, češ, da niso za nobeno rabo, in če to za nekatere velja, ne bodi vsaj ti nikar med tistimi. Zatorej pokaži, da si boljši od

ouih sebičnožev, katerim je mar samo zase in ričesar ne žrtvujejo v prid drugih. Iz dobrih, požrtvovalnih pesameznikov se ustvari lepa skupnost. Zatorej doprinesi svoj delež, da boš pošten in vreden otrok svojega naroda.

Naročnina za list bo en peso. To zato, da bo vsak lahko zmogel ta mali prispevek. Samo en peso za celo leto! Ker list stane več, bo seveda primankljaj, katerega bomo s skupno požrtvovalnostjo krili. Zato zelo lepo prosim, da prispevate po možnosti za tiskovni sklad. Upam, da bomo imeli toliko dobrotnikov, da se bo moglo obstati. Jaz sam že tako žrtvujem kolikor morem — pa veste da se knofi zmeraj trgajo in talar tudi...

List bom že nadalje začasnó urejeval jaz. Vse prijatelje lista prosim, da mi sporočite svoje želje in tudi kake prispevke. Seveda prosim za uredniško svobodo, da kake napake popravim in tudi kaj priščipnem, če ne bo za vse prostora. Prosim nasvetov glede vsebine. Vsaka dobrohotna kritika bo dobrodošla. Listov namen je, da postane slika našega dela in boja in življenja, pa tudi zveza med nami vsemi.

Vse prosim, da mi pošlite naslove poznanih Slovencev, da jim pošlemo Duhovno življenje na ogled. Pridobivajte listu naročnike. List ne bo uganjal nikake politike. Njegov namen je le, dati v Slovenceem v roke lepo in poučno slovnsko branje in starišem pomagati v njihovem vzgojnem delu.

Če bo mogoče, bo list dobil tudi otroško prilogo, katero boste brez dvoma vsi z največjim veseljem prebirali. To je pa seveda odvisno od višine plačanih naročin in prispevkov. Vsak naj nekaj melega stori pa bomo vsi veliko dosegli.

Uredništvo in uprava ostane še nadalje v Caseros 2780, Capital. "Blizu parka Patricios. Na besede me je dobiti najlaže osebno med osmo in deveto uro dopoldne vsak dan (razen nedelj) in med 12 in pol 2 uro (razen srede in petka) in pozno zvečer (telef. 61 - 4221).

Hladnik Janez.

JAVNA DELA V SLOVENIJI

Po pravici smo se Slovenci pritoževali, da smo bili prikradjani pri gospodarskem razvoju. Sorazmerno z višino dojatev, je Slovenija dobila za javna dela neprimerno manj kot drugi deli države, posebno Srbija, kjer je bilo zadnje desetletje doba zavidljivega napredka.

V tem zadnjem letu, odkar smo zastopani v vladi z dr. Korošcem, ki je notranji minister in z dr. Krekom, moremo navesti številke in dejstva, ki so razveseljiva in poučna tudi za nas.

Za velik del Slovenije zelo pomembna je 12 km dolga železniška proga Šent Janž - Sevnica, ki pomeni za Štajerski del prvi odsek vedno zahtevane zveze Slovenije z morjem na Sušak. Ta

proga je že v delu in bo v prihodnjem letu že tekel vlak. Odobrenih je bilo v ta namen 17 milj. Din. Tudi je sedaj že zagotovljena železniška zveza iz Črnomlja na Sušak. Ta bo seveda stala teške milijone a se bo začelo z gradnjo v prihodnjem letu. Ta železnica je bitnega pomena za slovensko gospodarstvo, ki mora sedaj trgovati s svetom skozi Zagreb in Karlovac, kar pomeni sto in dve sto km večjo prevoznino do Sušaka.

Za Slovenijo so zelo pomembne tudi ceste, ki dobivajo še vse večjo važnost radi naglega napredka tiskega prometa. Saj postaja Slovenija ena najbolj privlačnih točk za letovištarje iz srednje Evrope in so njene ceste vedno polne avtomobilov. 20 milj. je bilo odobrenih za tlakovanje ceste Ljubljana-Kranj, 5 milj za Maribor-Šent Ilj (proti Gradcu). Za ureditev dobre ceste Ljubljana-Sušak med Ribnico in Brodom na Kolpi je odredjenih 7.5 milj. Din.

Izmeč javnih zgradb so pomembna dela v bolnišnicah v Ljubljani (se poveča za 20 sob s 150 posteljami) na Studencu (umobolnica) prizidajo celo novo krilo, v Mariboru zgrade nov štirinadstropen paviljon. Poveča se bolnišnica v Ptuju, v Radgoni se ureja v graščini hiralnica za 250 siromakov. V Ljubljani se gradi šolska poliklinika. 5. okt. so pričeli z gradbo ljubljanske univerzitetne knjižnice. Zrastla je v tem letu nova gimnazija v Ljubljani za Bežigradom (8.5 milj Din). V Svečini pri Mariboru se prireja gospodinjska šola za 60 gojenk, Prekmurje bo dobilo kmetijsko šolo v Rakičanu, ki bo stala čez 1 milj Din. Gradijo se nove carinarnice v Planini, pri Logatcu, v Sorici, Savodnji, Hotedšici, Žireh, Ratečah in Holmcu, in še nekatere manjše zgradbe.

Poleg navedenih javnih del je bilo izvršenih posebno mnogo izboljšanj v prometnih in higijenskih stvareh, kakor sledi:

V **brežiškem okraju** prelajajo klanec v železnem, nadaljujejo graditev nove ceste Senovo - Veliki Kamen in cesto Videm - Zgole - Poklek in občinsko cesto Močnik — Pečice. V **celjskem okraju** nadaljujejo z gradbo banovinske ceste Sv. Jurij — Planina in grade na novo občinsko cesto Podlog — Gotovlje ter cesto Frankolovo — Česnice. Nadalje grade občinsko cesto iz Šmartnega v Rožni dolini do Vojnika ter so uredili cesto Celje — Grobelno. V **črnomaljskem okraju** tlakujajo in popravljajo banovinsko cesto Blatnik — Črnomelj — Vinica in banovinsko cesto Bešinja vas — Radovec. **Črnska** so tudi dela za preložitve klanca čez Tančovo goro. V **gornejgrajskem okraju** nadaljujejo z graditvijo banovinske ceste Moravče — Drtija — Kandrée in prelajajo klanec na Kavranu. Na novo so začeli graditi cesto Krnjski rak — Luče. V **kranjskem okraju** prelajajo cesto v Kokrški dolini pri Dolgih mostovih. V **kočevskem okraju** gradijo nove ceste med Staro cerkvijo in Novim bregom ter med Strugami in Vrbovcem.

(Dalje sledi)

Cerkveni vestnik

6. decembra maša na Saavedri ob pol 11 h.
večernice na Paternalu.
13. decembra maša na Avellanedi ob 10 h.
večernice na Paternalu.
20. decembra maša na Paternalu ob 10 h.
večernice na Saavedri.

W

- B O Ž I Č polnočnica na Paternalu.
maša ob 10 na Avellanedi.
27. decembra Maša na Paternalu ob 10 h.
večernice na Avellanedi.

Večernice so vselej ob pol 5 uri.

Priliko za adventno spoved imate vselej pol ure pred slov. službo božjo. V e. sv. Antona, (Caseros 2780) ob torkih in sobotih zvečer v nedelje in praznike zjutraj do pol. 9. h. Na sveti večer do 11 ure v spovednici pri prižnici.

POROČILI SO SE:

Slavica Ušaj iz Črnič in Mirko Peljhan iz Ljubljane.
Ivana Batagelj iz Kamenja in Ignacij Urbančič.
Drufovka Bernarda iz Podsabotina in Taljant Gvidon iz Ločnika.
Rafaela Krpan iz Bukovice pri Gorici in Marko Gulin iz Vrtojbe.

100 let stari Slovence

18. avgusta je praznoval 100-letnico svojega rojstva v Ajbi na Goriškem stara slovenska korenina Mihael Škodnik, po domače "Kmetov stric".

Vkljub svoji visoki starosti še danes zdrav, čil in vedrega duha. Udeležil se je z 9. lovskim bataljonom vojske proti Italiji l. 1859 in 1866, kjer si je pridobil več odlikovanj. Še danes se natanko spominja vseh teh vojnih pohodov in rad pripoveduje, kako so se vojskovali s "Pijamontezerji", kako so ga leta 1866 vjeli in ga odgnali na italijansko - francosko mejo v ujetništvo, odkoder se je povrnil na svoj dom šele dolgo po sklenitvi miru. Rad se spominja, kako se je postavil v svoji uniformi "veteranov", katerih član je bil s svojimi vojnimi svetinjami, ki si jih je za take parade prav posebno skrbno osnažil.

Dočakal je, da je moral preživeti še tretjo vojno proti Italiji. Ob začetku vojne so ga Italijani leta 1915 internirali ob stari avstrijski meji, kjer pa se mu ni godilo slabo; takoj, ko so stari italijanski častniki zvedeli, da je veteran iz leta 1859 in 1866, so mu dnevno prinašali cigar in tobaka.

Preživel je vse svoje brate in sestre. Izmed njegovih nečakov žive trije v Italiji, 2 in ena nečakinja pa v Jugoslaviji kot jugoslovanski državljani. On je danes najstarejši fant v celi goriški nadškofiji. Želimo mu, da bi ga Bog ohranil še dolgo let čilega in zdravega.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

izhaja mesečno

DAVID DOKTORIČ in JOŽE KASTELIČ Condarco 545 (Okraj Flores), telef. 63 - 2435.

Hladnik Janez, Caseros 2780. — telef. 61 - 4221.

POŠILJANJE NAROČNINE NAŠEMU LIST:

Buenos Aires — Banco Germanico, Av. L. N. Alem 150.

Buenos Aires — Banco Holandés — Bmé. Mitre 234. Kdor ima pri nji vlogo, mu ni treba pošiljati denarja, temveč lahko piše banki, naj ona nam izplača naročnino kar iz njegove hranilne vloge.

Jugoslavija: Zadrúžna gospodarska banka v Ljubljani, Miklošičeva cesta, s pripombo: za Duhovno življenje, Buenos Aires.

Brasil: Banco Germanico, Rio de Janeiro, Rua Alfandega 5 — Banco Germanico, Sao Paulo, Rua Alvarez Penteado 19 — Banco Germanico, Santos, Rua 15 de Noviembre 164 — Banco Holandés, Sao Paulo, Rua Alvarez Penteado 23.

Paraguay: Banco Germanico, Asunción, Calle Pres. Franco esq. Chile.

Chile: Banco Germanico de la A. S., Santiago. Calle Huérfanos 833 — Banco Germanico, Valparaiso, Calle Pratt 238.

Holandsko: Hollandsche Bank — Unie N. V., Heerengracht 432, Amsterdam, Holandia.

Nemško: Deutsch-Südamerikanische Bank A. G., Mohrenstrasse 20, Berlin.

SLOVENSKA KULTURNA KRONIKA

8. novembra je bila v Cordobi prireditev "Iskre". Poleg deklamacij enodejanka "V pristanu".

8. novembra je imelo občni zbor "Jugosl. vz. podporno društvo v Rosariju".

15. novembra je Tabor v Buenos Airesu ponovil spevoigro "Srce in denar" v društvenih prostorih. Vdeležba prav obilna.

15. novembra se je v Ensenadi pri La Plati vršil občni zbor društva "Kosevo". Pričelo bo z zidanjem jugoslovanskega doma v La Plati. Ima gotovine 5336 p.

22. novembra se je v prostorih Lj. Odra vršila pod imenom Jugosl. patronata za faš. žrtve prireditev v prid žrtvam španske revolucije.

V SOBOTO 5. DEC. ZVEČER OB 9 URI SE VRŠI VELJKA PROSLAVA NARODNEGA PRAZNIKA ZEDINJENJA V SAENZ PEÑA 242. (blizu Pl. Congreso). SODELUJEJO SKORO VSA NAŠA DRUŠTVA. VABLJENI VSI PRIJATELJI JUGOSLAVIJE.

ZARES NEVERJETNO,

KAKO SE MENJAJO ČASI!

Prvi izseljenci, pred 80 leti kmalu po bitki pri Caseros, so rabili tri mesece, da so prepluli Atlantik. Sedaj, ko so se jadra spremenila v zračna krila, Vaša denarna nakazila, ki jih pošljete po našem za-vedu domov, za praznike, preleté Veliko Lužo z zračno pošto v **treh dneh!** Tridesetkrat bližje sta Vi svoji stari domovini, kod oni prvi izseljenci, ki so bili Goriški Slovenci!

AMPAK ne pozabite: ravno zaradi te brzine je od vaše gorske vasi do denarnega zavoda, ki izplača vaše darilo, najbržje bolj daleč, kot od tod v Evropo!

NE ODLAŠAJTE TOREJ! Takoj se obrnite na naš slovenski oddelek s svojim darilom za praznike!

DVAKRAT DA, KDOR PRAVOČASNO DA!

Banco Germánico

DE LA AMERICA DEL SUR

Av. L. N. Alem 150 - BUENOS AIRES - 25 de Mayo 149-59

**HRANILNICA - DENARNE POŠILJKE -
VOZNE KARTE - IZSELIENSKA POŠTA**

Naše uradne ure: od 8½ do 7 zvečer, ob sobotah do 12½.

